

déket találtunk. Itt előkerült egy gödör is, amelynek betöltésében paticszemcsék voltak. A 2. kutatóárokban (30×5 m) a kultúrréteg a mai terepszinttől 3,7 m mélységben jelentkezett. Itt a kultúrréteg szárazabb, morzsalékosabb volt, belőle 12–14. századi és szórványként őskori leletek kerültek elő. A kutatóárokban egy nagyjából É–D-i irányú árkot tártunk fel, amely D felé, a Rákos-patak irányába enyhén lejtett, betöltésében Árpád-kori leleteket találtunk.

KOVÁCS ESZTER

84. Budapest, XIV. Egressy út 113.

Ó, Kú

2007. október 15. és november 6. között próbaásatást végeztünk a telken (Hrsz.: 40091/11), melyre lakópark építését tervezték. A próbaásatást a Rákos-patak közelsége és a telek É-i szomszédságában, a Paskál Lakópark területén 2003–2004 során feltárt, több korszakhoz tartozó településrészlet tette szükségessé. A 4 épület teljes alapterületének 10%-át tudtuk kutatni: 4 szondát nyitottunk, 1500 m² területet vizsgáltunk át, 13 objektumot tártunk fel. A szondák mindegyikében erős legújabb kori bolygatást tapasztaltunk, ennek vastagsága helyenként a 2 m-t is elérte.

Az 1. szondát az építkezés I. ütemének Ny-i széléhez közel húztuk (26×46 m), ebben eltérő mértékű újkori bolygatást tapasztaltunk. A feltöltés a szondánk É-i felénél kisebb mértékű, K-i felén 1,2 m vastag, itt egy mély alapozású újkori épület nyomát találtuk. Régészeti rétegek a legújabb kori bolygatás során teljesen megsemmisültek, az objektumfoltok csak az altalajon különültek el. Hat árkot, 5 gödröt, 1 cölöplyukat és 1 sírt tártunk fel, ebből 3 újkori beásásnak bizonyult. Az objektumok betöltése egységesen apró, sárga, szemcsés, sötétbarna volt, leletanyagot mindössze 4 tartalmazott, az apró kerámiatöredékek alapján az őskoron belül pontosabb kormeghatározásuk nem volt lehetséges. Az É–D-i tájolású, rossz megtartású vázat a sírban talált vastöredékek (koporsószeg?) alapján pontosabban datálni szintén nem lehetett.

A 2. szondát (10×20 m) az 1. szondára merőlegesen, attól K-re, a Rákos-patak felé húztuk. Régészeti jelenséget nem tapasztaltunk.

A 3. szondát (3×10 m) az első ütem DK-i szélén húztuk, 2 m vastag legújabb kori, szemetes feltöltés alatt a sárga agyagos altalajt értük el, régészeti rétegnek és jelenségnek nem volt nyoma.

A 4. szondát (3×10 m) a 2. szondával párhuzamosan húztuk, ebben sem találtunk régészeti jelenséget. A legújabb korról erősen bolygatott terület K-i, Rákos-patakhoz közel eső részén az erős tereplejtést a kora újkorban különböző vastagságú feltöltéssel egyenlítették ki. A régészeti jelenségek a pataktól távolabb eső, magasabb területen jelentkeztek, tehát a lelőhely a Fischer István utca irányába folytatódik.

KOROM ANITA

85. Budapest, XIX. Vak Bottyán utca–Lehel utca

I

2007. május 8–30. között kivitelezést megelőző szondázó kutatást végeztünk a Vak Bottyán utca–Lehel utca és Sibrik híd által bezárt területen. A kutatás célja az volt, hogy a területen az oklevelekből ismert és a helyszínre lokalizált „Árnyasnyír” nevű helység maradványait feltárjuk. A területen 5 keresztirányú árkot húztunk. Másfél méter mélységben a sárgásbarna agyagos szintben egy 4,5 m széles, ívesen hajló sötétbarna agyagos betöltésű folt mutatkozott. Három méterre az ívtől 1,5 m átmérőjű gödör nyomát figyelhettük meg. Nem messze a gödörtől cölöplyukak foltjai váltak láthatóvá. Mivel 1,8 m mélységben feltört a talajvíz, lehetetlenné vált a régészeti objektumok kibontása. Továbbá semmiféle datálható leletanyag nem került elő, ezért nem tudtuk bizonyítani a középkori falu jelenlétét és pontos elhelyezkedését.

ZÁDOR JUDIT

86. Budapest, XXI. Csepel, Nagydunasor

B, LT, Á, Kk, Kú

2007. május 8. és július 27. között megelőző feltárást végeztünk a Központi Szennyvíztisztító kapcsolódó létesítményeinek területén (Hrsz.: 210007/2). 2004-ben és 2006-ban mintegy 12,5 ha-os területen folytattunk megelőző régészeti feltárásokat. Munkánk során újabb 65 objektumot tártunk fel. A területen a feltöltöttség mértéke a korábbi évekhez hasonlóan 2–6 m volt, s a régészeti leletek egy része is ugyancsak sérült, roncsolódott.

A Kr. e. 3–2. évezred második felére keltezhető *kora bronzkori* Harangedény–Csepel-csoport és a Kr. e. 3. évezred vége, 2. évezred elejére keltezhető nagyrévi kultúra korábban előkerült 220 objektumához további 33, többségében hamvasztásos (urnás) sírját sorolhatjuk. A sírok többsége az ásatásokat megelőző időszakokban jelentősen roncsolódott. A két kultúra sírcsoportjai nagyjából É–D-i irányban húzódtak, az egykori Duna-parttól kb. 250–350 m távolságban. A sírkerámia mellett kisebb használati tárgyak, bronz-, és csontékszerek maradványai kerültek elő.

A *kelta* népesség 2004-ben feltárt, Duna-parthoz közeli 12 településobjektuma mellé az ideai ásatás során kevés jól értékelhető jelenséget sikerült lokalizálnunk. A leletek többsége (kerámia-, kő-, és vastöredékek valamint egy bronzfibula) a korszakhoz köthető patiscstörmelékből és a majdnem homogénnek tekinthető szürkésbarna iszapos, mintegy 40 cm vastagságú áradási rétegből került elő. A feltárást során észlelt, paticsos felület helyén, illetve annak közelében egykor valószínűleg egy nagyobb méretű épület (ház?) állhatott, melynek leégett és szétmosódott maradványai között viszonylag nagyobb mennyiségű áglenyomatos paticsdarabot találtunk. A leletek kora a Kr. e. 2–1. századra tehető.

A 40 korábban előkerült *kora középkori* objektum többsége a korszak jól ismert, félig földbe mélyített házaiból, kemencebokraiból és szabadtéri kemencéiből állt.

A 2004-ben részben feltárt, akkor még az avar korra datált hamuzó gödör és környékének tovább bontása során előkerült az ahhoz tartozó kemence is. Ennek alakja és kialakítása (a sütőfelületet apró kavicsos alapozásra tapasztották) alapján, a meglehetősen kevés leletanyag ellenére az objektum kora, nagy valószínűséggel a Kr. u. 10–12. századra tehető. Az objektum környékén több nehezen értelmezhető jelenség mellett egy hulladékgödör részletét is sikerült feltárnunk, amelyből kevés kerámia mellett egy malomkő töredéke is előkerült. A területen késő középkori, kora újkori és néhány bizonytalan korú telepobjektum is előkerült.

Munkatársak: Endrődi Anna, Kelényi Borbála régészek, Busi György, Kovács Tibor és Seres Viktor geodéták, Tormáné Lészkó Ildikó és Tóth Ferenc restaurátorok, Koncz Dániel rajzoló, Tóth Csilla fotós, Hancz Krisztina biológus, Fazekas Andrea ásatási technikus.

HORVÁTH M. ATTILA

87. Budapest, XXII. Campona utca 1.

LT

2007. július 2. és augusztus 18. között végeztünk szondázó feltárást a telken (Hrsz.: 232333/25), az építendő „M” és „L” jelű raktárcsarnokok helyén. A feltárási terület közvetlen környéke ismert lelőhely, ÉNy-ra mintegy 200 m-re 2001-ben és 2004-ben folytak kiterjedtebb feltárások, melyek során késő vaskori telepnyomok, késő bronzkori sírok, valamint szórványosan neolitik és Árpád-kori telepnyomok kerültek elő.¹⁰

Jelen feltárásunk során összesen 7 eltérő méretű szondaárkot húztunk, amelyek közül csupán egyben találtunk régészeti jelenséget, a többi negatívnak bizonyult. A 6. szondaárkokban egyetlen ívelt aljú keskeny árok került elő, betöltéséből kevés LaTène D jellegű kerámiával és állatcsonttal.

A szondaárkokra rábontottunk mindkét irányba, de újabb objektumok már nem kerültek elő. Az objektum funkciója valószínűleg vízelvezető árok lehetett, amely a 2001 és 2004 folyamán részben feltárt kelta telep felől vezethette le a vizet a Duna irányába.

SZILAS GÁBOR

88. Bükkzsérc, Hódos-tető

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B, V, Kk

A Bükkzsérctől É-ra található erődített telepét Bíró Péter régészhallgató fedezte fel a Bükk DNy-i régióját érintő terepbejárásai során. A kb. 16 ha alapterületű

őskori település egy D-i, K-i és Ny-i oldalán meredek lejtővel határolt, lapos hegytetőn helyezkedik el. É-i oldalát egy 350–400 m hosszan követhető sánccal zárták le. A sánc K-i felének vonala jól követhető, Ny-i szakaszának vége viszont már csak bizonytalanul azonosítható.

2007 tavaszán 3 napon át bejártuk a területet és fémkeresőműszeres felderítést végeztünk. Célunk az erődített telep pontosbb keltezése és az esetleges rablások megelőzése volt. Az előkerült fémtárgyak lelőhelyét GPS koordinátákkal rögzítettük. A lelőhely szisztematikus kutatását megnehezítette a mintegy kétharmadát borító áthatolhatatlan aljnövényzet. Összesen 6 helyszínt tudtunk átvizsgálni.

A hegy D-i oldalán található fátlan sziklakibúvás környezetében fedeztünk fel először bronztárgyakat: egy hármasszűjelosztókarikát, egy karperecet, egy sarlótöredéket.

Innen É felé haladva a hegytető közepe táján egy ívelt hátú vaskés és néhány bronzrög utalt a terület őskori használatára.

A legintenzívebb emberi megtelepedés nyomát az erődített telep Ny-i oldalán figyeltük meg. Itt nagyobb mennyiségben voltak a felszínen kerámiatöredékek és őrlőkődarabok, de bronzsarlók töredékeit, kora vaskori jellegű szűjelosztót, bronzrögöket is sikerült innen gyűjtenünk.

Különösen gazdag volt fémleletekben a hegytető Ny-i peremének közepe táján húzódó keskeny sáv, melynek átvizsgálása során egy háromélű, kora vaskori jellegű bronz nyílhegyet, késő bronzkori kést, sarlótöredéket, tűket, öntőrögöket találtunk. Itt, közvetlenül az egykori település szélén került elő legérdekesebb leletegyüttesünk, egy 14 díszített bronzkarikából álló késő bronzkori (HaA periódus) depólet, melyet egy kisebb szonda segítségével eredeti kontextusában sikerült dokumentálnunk.

A lelőhely É-i végében a sáncok előterében két késő középkori ezüstérmén kívül más leletanyagot nem találtunk.

Nagyobb mennyiségű fémtárgy a hegytető K-i pereme mentén emelkedő kisebb magaslat környékén került még elő. Az itt talált tárgyak közül egy díszített késő bronzkori bronz karperec és egy kelta ezüstérme érdemel említést. A DK-i rész vizsgálatát megnehezítette az itt található nagy mennyiségű második világháborús lőszer és repesz.

Az előkerült fémanyag alapján az erődített települést a késő bronzkor (HaA és HaB1 periódus) és a kora vaskor (HaB2–3, HaC periódusok) időszakára kelteztük. A felszínen gyűjtött kerámia közelebbi kormeghatározásra nem volt alkalmas.

Munkatársak: Bacskai István, Dankó Szabolcs, Gucsi László, Sándor Lajos technikusok, Bíró Péter, Bodnár Csaba, Nagy Nándor, Paár Ferenc, Tót Farkas Márton régészhallgatók.

SZABÓ GÁBOR

10 SZILAS G.: Késő kelta falusias település feltárása Nagytétény határában. AqFüz 8 (2002), 114–130.